

10^E

ARCHI

TECTUUR

PRIJS

NIJMEGEN

JURYRAPPORT

Nijmegen

Inleiding

Architectuurcentrum Nijmegen (ACN) organiseert, in opdracht van de gemeente Nijmegen, voor de tiende keer de Architectuurprijs Nijmegen. Sinds 2009 stimuleert de prijs de lokale dialoog over ruimtelijke kwaliteit en goed opdrachtgeverschap, en brengt het nieuwe architectuur onder de aandacht brengen bij een breed publiek.

De Architectuurprijs Nijmegen kent twee prijzen. Een onafhankelijke en wisselende jury kiest uit alle inzendingen de winnaar van de Vakjuryprijs. Ook het publiek krijgt een stem – door te kiezen welk gebouw de Publieksprijs verdient: het project met de meeste punten gaat met deze prijs naar huis. Zo biedt de Nijmeegse architectuurprijs een platform aan professionele expertise én de publieke opinie.

Jury

De jury van de tiende Architectuurprijs Nijmegen bestaat uit:

- Juryvoorzitter Kirsten Hannema, journalist en architectuurcriticus (o.a. voor De Volkskrant)
- Wouter Veldhuis, stedenbouwkundige en partner bij MUST
- Tobias Verhoeven, directeur bij projectontwikkelaar Synchron
- Nina Aalbers, oprichter en architect bij Architectuur MAKEN, en winnaar van de 9^e Architectuurprijs Nijmegen

Om in aanmerking te komen voor de Architectuurprijs Nijmegen, moeten projecten aan de volgende criteria voldoen:

- vallen binnen de sector woning- en utiliteitsbouw, zowel exterieur als interieur, of betreffen inrichting/vormgeving van de openbare ruimte en infrastructuur (pleinen, bruggen etc.);
- oplevering vond plaats tussen 1 januari 2024 en 31 december 2025;
- het project staat in gemeente Nijmegen.

De jury beoordeelt de projecten op de navolgende inhoudelijke criteria:

- de architectonische, landschappelijke en stedenbouwkundige kwaliteit van het project;
- de gebruikswaarde en de functionele kwaliteit van het project;
- de relatie tussen het project en de omgeving en de wijze waarop het daarin is ingepast;
- de aspecten als vorm, geleding, constructie, licht, kleur- en materiaalgebruik;
- de voorbeeldfunctie van het project op het gebied van duurzaamheid en in sociaal-maatschappelijk opzicht.

De jury beslist over de interpretatie van het reglement. Er is hierover geen discussie of correspondentie mogelijk.

Uitreiking van de 10^e Architectuurprijs Nijmegen vond plaats op 9 april 2026 bij de Vasim in Nijmegen.

Inzendingen

ACN ontving de onderstaande dertig inzendingen (in alfabetische volgorde):

Project	Architectenbureau(s)
Archeologisch Depot Nijmegen	diederendirrix architectuur & stedenbouw
Basisschool De Muze	K3 architectuur
Biobased en solidair Wooncollectief CPO Nimma	Level of Detail Architecten
Bootloods RV de Waal	Boeijenjong Architecten
Canisius	Braaksma & Roos Architectenburo i.s.m. Frans van Roy
Centrumrand Hart van de Waalsprong – woningen Jeannette Geldenstraat	Level of Detail Architecten
Centrumrand Hart van de Waalsprong – woningen Riet van Alebeekstraat	Level of Detail Architecten
CPO Toekomstmuziek	KdV architectuur
De Bongerd	WE architecten
De Grote Zwaan	opZoom architecten
De Nieuwe Buut	opZoom architecten
De Vlier	HevoFame
Front	MONADNOCK
Gebouw D	Atelier Herbestemming
Grutto, Hart van de Waalsprong	De Zwarte Hond
Hart van de Waalsprong CV	De Zwarte Hond
Herontwikkeling Luxor Plein 1944	Flow Architecten B.V. is.m. Chitekt
Homestead Nijmegen	Zecc Architecten
Hotel The Rebyl	Kentie Architecten en Apto Architects
Joachim en Anna	Oostwest & Buro Harro
Kindcentrum De Spil Weezenhof	Bindel - Raffaan NXT
Lankforst	opZoom architecten
Magnus	Moke Architecten BV
Mária Telkeshof	Bureau A, architectuur en stedenbouw
NDW21	PURPOSE
NYMA watertoren	EEK EN DEKKERS
Serre Landgoed Brakkesteyn	Boeijenjong Architecten
Stella	Hans Been Architecten BNA
Transformatie woning Brakkenstein	Croes Bouwtechnisch Ingenieursbureau
Woonlandschap Living-Inn Nijmegen	AAS Groningen

Na een eerste juryberaad koos de jury uit de dertig inzendingen tien genomineerden voor de 10^e Architectuurprijs Nijmegen. Deze tien genomineerden zijn op 30 maart 2026 bezocht door de jury en daaropvolgend heeft de jury de uiteindelijke winnaar geselecteerd.

Deze tien genomineerden zijn (in volgorde van afgelegd bezoek):

De Nieuwe Buut
Canisius
Joachim en Anna
Mária Telkeshof
Hart van de Waalsprong
Front
Stella
Bootloods RV de Waal
NYMA watertoren
Gebouw D

Algemeen oordeel jury

Op maandag 30 maart 2026 bezocht de jury tien projecten samen met Rosalie Thomassen, coördinator van de tiende Architectuurprijs Nijmegen, Paul Goedknecht, stedenbouwkundige bij gemeente Nijmegen, Joep Klabbers, beleidsadviseur ruimtelijke kwaliteit bij gemeente Nijmegen, en Dave Willems, directeur van Architectuurcentrum Nijmegen. De betrokken architecten, opdrachtgevers en/of gebruikers wachtten het gezelschap op, gaven rondleidingen, lichtten het proces toe en onderbouwden de gemaakte architectonische keuzes. Het leverde een leerzame tour op met een veelzijdige blik op deze groeiende stad en een mooie inkijk voor de jury op de ontwikkeling van de stad Nijmegen en de rol van de genomineerde projecten daarin.

De jury ontdekte een opvallend groene stad waar thuis en gemeenschap een duidelijke rol spelen bij de grote bouwoopgave die Nijmegen kent. De bezochte projecten worden gekenmerkt door vakmanschap en een bepaald pragmatisme. Deze bestaat soms uit het werken vanuit wat er is en via transformatie nieuwe invulling geven aan bouwwerken die voor de gemeenschap van grote waarde zijn, waardoor juist die waarde zo mooi behouden blijft. De identiteit van bestaande plekken is vaak goed benut of nieuwe projecten verlenen plekken in de stad juist een nieuwe identiteit, waar mensen graag samen komen. Ook de wensen en inbreng van direct omwonenden speelden een duidelijke rol bij veel projecten. De jury vond deze rode draad inspirerend en ook kenmerkend voor de stad Nijmegen die bekend staat om haar sociale karakter.

De jury merkte wel dat nieuwe gebieden en projecten in Nijmegen nog steeds verrassend veel beperkt worden in hun kwaliteit door de inpassing van grote aantallen auto's. De ruimte die daarvoor wordt vrijgehouden gaat ten koste van leefkwaliteit in het private domein, ruimte voor gemeenschapsvorming in het collectieve domein, en ruimte voor ontmoeting in de openbare ruimte. Duurzaamheid en klimaatadaptatie is ook niet overal even ambitieus meegenomen.

De jury vraagt zich af of dat komt omdat het thema duurzaamheid gemeengoed is geworden of omdat de ambitie ophoudt bij de gestelde duurzaamheidsnorm. Bij een groene stad als Nijmegen zou de jury net wat meer vooruitstrevendheid verwachten in de stedenbouwkundige opzet of bij de eisen die gesteld worden aan projecten.

Juryoordeel per genomineerd project (in volgorde van bezoek)

De Nieuwe Buut

Dit project toont aan dat transformatie vaak tot mooiere en meer karaktervolle woningen kan leiden dan nieuwbouw. Het is prijzenswaardig dat de wens van de buurt om het bestaande schoolgebouw te behouden is ingewilligd. Daarbij is slim gebruik gemaakt van de kwaliteiten van het bestaande gebouw, waarop in de nieuwbouw zorgvuldig is voortgeborduurd. De plattegrond is goed doordacht en het project heeft een zekere bescheidenheid die sympathiek is. Het is fijn dat de identiteit van deze plek gekoesterd is en deze oude geliefde basisschool bewaard is gebleven, en dat zelfs oud-leerlingen nu een thuis vinden in hun oude klaslokaal.

De jury had graag een prominentere rol voor een landschapsarchitect gezien om de buitenruimte tot haar recht te laten komen. Het schoolplein is weliswaar het centrale plein gebleven, maar mist een centraal gelegen gemeenschapsruimte. Hier had een plek kunnen ontstaan waar buurtbewoners graag doorheen lopen, waar kinderen spelen en waar de gemeenschap elkaar vindt. Helaas is deze ruimte ingericht als parkeerterrein. Het was daarnaast prettig geweest als de naastgelegen nieuwbouw meer een ensemble had gevormd met dit project en er ook in het project zelf meer uitnodiging tot ontmoeting was geweest.

Toch heeft de jury vooral waardering voor deze transformatie tot sociale huurwoningen: dit is een uitstekend voorbeeld van hoe je kunt werken met wat er in de gebouwde omgeving al is. Dit mag wat de jury betreft navolging krijgen.

Canisius

Dit project verdient lof om de zorgvuldigheid en het vakmanschap waarmee het is aangepakt. Het voormalige internaatgebouw is op zichzelf al een cadeau om aan te werken; de rijk gedetailleerde architectuur is van enorme kwaliteit. Maar het architectenteam heeft dat erfgoed vervolgens ook met overtuiging verder uitgewerkt. Ruimtes die mettertijd dichtgeslibd waren, zijn zorgvuldig afgepeld, schoongemaakt en hersteld. Daarbij zijn de installaties knap weggewerkt en de oorspronkelijke kleuren met grote zorgvuldigheid teruggebracht. Het is een prestatie op zich dat het team de opdrachtgever heeft weten te overtuigen voor deze aanpak. Dat het gebouw niet uitsluitend een woonfunctie heeft gekregen, is een bewuste en waardevolle keuze die het gebouw een meer publiek karakter geeft. Denk onder andere aan de ontmoetingsplek en koffiebar in de centrale hal, of prachtig gerenoveerde bibliotheek die nu als vergaderzaal gebruikt kan worden.

Een overtuigend onderdeel van de opgave is het gebruik van oud materiaal als donormateriaal, bijvoorbeeld in de werkruimte voor het museum. De restauratie ademt de expertise van een team dat bovenaan staat in zijn vakgebied.

De jury vindt het jammer dat de kapel geen publieke ruimte is geworden, juist omdat dit een deel van het gebouw is dat veel historische betekenis heeft. Ook de uitbouw aan de achterzijde overtuigt de jury niet. Hier had een moment kunnen ontstaan om eerdere ingrepen te repareren, of compenseren. De nieuwbouw mist in de uitvoering de grote zorgvuldigheid van de rest van het project. De jury had gehoopt dat de buurt de kans zou aangrijpen om aan de achterzijde een stadstuin te creëren. Die ambitie is voelbaar in het aangelegde hof, maar blijft hierdoor net buiten bereik.

Al met al is Canisius een project dat laat zien wat mogelijk is als vakmanschap, volharding, geduld en respect voor het bestaande samenkomen, en ook een opdrachtgever gaandeweg het proces steeds meer waardering krijgt voor de bestaande kwaliteiten.

Joachim en Anna

Bij de transformatie van een zorgcomplex voor mensen met dementie, 'van tehuis naar een thuis', is het oorspronkelijke heuvelachtige landschap als vertrekpunt genomen door de ontwerpers, en vervolgens hersteld en geopend naar de omringende buurt. Het is erg knap dat een volgebouwd terrein, waar het bos en de beplanting nauwelijks meer herkenbaar waren, gefaseerd is omgevormd terwijl de landschappelijke kwaliteit is omarmd.

Dit is een project waar veel liefde in zit, met als inzet om de leefkwaliteit voor bewoners, medewerkers en de buurt te verbeteren. De fasering — bouwen terwijl een deel van de gebouwen nog in gebruik is — was een ingewikkelde logistieke opgave. Daarbij kent het terrein veel niveauverschillen, was er een veeleisend programma en een beperkt zorgbouwbudget. Ondanks deze complexiteit is hier een helder plan gerealiseerd, dat op verschillende schaalniveaus goed functioneert.

Het centrale plein is een geslaagde ontmoetingsruimte geworden met een aantrekkelijke compositie van de zorgvuldig gerenoveerde bestaande kapel, de nieuwbouw met een brasserie en het natuurlijke hoogteverschil in het landschapspark. De woonkamers steken er mooi bovenuit, dat is vakkundig gedaan. De kapvorm en de combinatie met zonnepanelen zijn een geslaagde vondst. De samenhang tussen de landschapsarchitectuur en de architectuur is voorbeeldig, maar de jury mist wel een vergelijkbare doorwerking naar het interieur, waar de standaard afwerkingen van zorggebouwen domineert. Dit is een fijn thuis voor de kwetsbare bewoners, dat nergens gekunsteld voelt.

Mária Telkeshof

Dit kleinschalige woonhof is een buitengewoon sympathiek project, waarbij de identiteit van de plek - een oud tuincentrum - bewaard is gebleven. De architect/ontwikkelaar koos voor een opzet met zeven woningen rond een binnentuin, waarbij ruimte aan bewoners is gelaten om de plattegrond te bepalen en de binnentuin samen in te richten. De gemeenschappelijke trots en het woongeluk stralen er daardoor vanaf.

De jury zag veel optimisme in dit project en spreekt haar waardering uit voor de unieke en authentieke benadering van deze architect en het feit dat hij het risico heeft durven nemen om het terrein aan te kopen.

De houten gevels ogen wat vlak, maar tegelijk is er waardering voor het pragmatisme en de detaillering die gezien wordt in de raamluiken. De warmtepompen in de gezamenlijke tuin vindt de jury iets te pragmatisch opgelost.

Wie goed rondkijkt, ziet een plek waar met beperkte middelen een geheel eigen sfeer en een prettige woonomgeving midden in de bestaande stad is gecreëerd. De jury deelt graag een extra compliment uit voor het feit dat geen enkele omwonende bezwaar heeft gemaakt tegen dit bouwproject, omdat zij goed zijn meegenomen in een langjarig planvormingsproces. Dat is een verdienste van deze architect/ontwikkelaar. Een toonbeeld voor andere projecten over hoe je participatie kunt inzetten om gezamenlijk een passend plan te maken.

Hart van de Waalsprong

Hart van de Waalsprong is een bijzonder project omdat het is gelukt om wonen, werken, winkelen, parkeren en landschap te verknopen tot een nieuw en levendig stuk stad. Daardoor is nu al sprake van een centrum met identiteit, en een plek voor ontmoeting. Het centrale plein heeft een prettige maatvoering en vorm waardoor het goed werkt, en er zijn veel leuke momenten en fijne straatjes die allemaal naar het centrale hart leiden.

Dit alles is geen sinecure bij dit soort grootschalige nieuwbouwplannen. De dialoog tussen de architecten en de stedenbouwkundigen is terug te zien in het eindresultaat; hun wederzijdse eigenwijsheid – bijvoorbeeld ten aanzien van de keuze voor verschillende bakstenen - levert een sterk stedelijk ensemble op, met veel oog voor detail. Het plan heeft merkbaar een goede regisseur gehad, maar had volgens de jury ook een goede redacteur kunnen gebruiken: niet alle architectonische keuzes zijn onderling versterkend. De centraal gelegen brede Moormannstraat draagt niet op alle plekken bij aan een heldere routing naar het plein.

Dat het plan energieneutraal is gerealiseerd op deze schaal verdient een vermelding. Klimaatadaptatie en duurzaamheid zijn hier geen opvallend aanwezige eigenschappen, maar op een ontspannen manier integraal ingepast. Grootste twijfel betreft de enorme hoeveelheid parkeerterreinen en parkeergarages. De openbare ruimten zijn op veel plekken aangenaam autoluw en groen, maar op de binnenterreinen is weinig ruimte voor private of collectieve tuinen omdat er overal auto's ingepast moesten worden.

De jury vindt het opmerkelijk dat er geen culturele voorzieningen zijn in dit nieuwe centrum, maar het is mooi dat er desondanks veel ruimte is voor *couleur locale* in het ondernemerschap, die de ruimte heeft gekregen in de plinten.

Front

In Hart van de Waalsprong is met gebouw Front een nieuw Nijmeegs monument gerealiseerd, de blikvanger van het centraal gelegen stadsplein. Door – anders dan in het stedenbouwkundig plan was bedacht - te kiezen voor een markante woontoren met een afgeschuinde en gekartelde gevel, krijgt het plein een helder gedefinieerde ruimte. Front is een optimistisch icoon, gemaakt met lef, dat ambachtelijkheid en vakmanschap uitstraalt. Je merkt dat er een hand is langs gegaan met aandacht voor details en een interessante materialiteit.

De betrokkenheid van de architect begon bij het maken van een 'gezicht' naar het plein, en vertaalde zich vervolgens in een alzijdig herkenningspunt voor Nijmegen-Noord met fraaie details zoals de afgeschuinde hoeken, de gekartelde gevel en de winkelpui met kolommen als olifantenpoten, afgewerkt met geglazuurde baksteen. De entreehal is royaal en er is een gezamenlijke daktuin voor de bewoners.

Hier ziet de jury een project dat niet bang is voor opvallende kleurkeuzes of ongewone plattegronden. Die keuzes pakken opvallend goed uit. De markante gekartelde gevel leidt in de achterliggende woonkamer bijvoorbeeld tot een unieke ruimte die op verschillende manieren indeelbaar is, en optimaal profiteert van het spectaculaire uitzicht op deze locatie. De jury waardeert ook dat het ontwerp robuust genoeg is om bewoners de ruimte te geven aanpassingen te doen op basis van hun eigen wensen.

Dit is een gebouw dat nog niet eerder is gebouwd en waarschijnlijk, vanwege de specifieke inpassing op de locatie, ook geen navolging zal vinden; een unicum dus. Een heel passende woontoren met metropolitane uitstraling.

Stella

De binnenhof met tribunetrap is het groene, kloppende hart van het bakstenen complex Stella. De architecten hebben vol ingezet op deze groene ontmoetingsruimte, die in opzet ontzettend goed werkt en ook gemeenschapszin bevordert. Het aantal ontsluitingen per trap is laag, waardoor er nergens een massaal gevoel ontstaat. De plattegronden zijn zo ontworpen dat de woningen op de begane grond hun voorkeur aan de straat hebben, waardoor ook de buitenzijde van het complex levendig voelt. Waar de jury verrast was door de kwaliteit van het binnenhof, is het gebouw aan de buitenzijde een vrij onopvallende verschijning in de stad.

De jury spreekt waardering uit dat het gelukt is om met een beperkt beschikbaar budget een project van hoge kwaliteit neer te zetten. Er zijn op dit moment niet veel projecten met sociale woningbouw die met zoveel oog voor kwaliteit en ruimte voor ontmoeting worden gerealiseerd.

Bootloods RV de Waal

Wat een fantastische plek biedt deze drijvende botenloods met fenomenaal uitzicht over de rivier. Het ontwerp doet recht aan die plek tussen het water en een reeks betonnen brugpijlers, door zijn eenvoud, industriële opzet en lichte kleur. Werkend met een lastig pakket van eisen (het gebouw moet meedrijven met het water, beperkt budget, weerbarstig klimaat) is de ontwerpopgave vernuftig en precies opgelost.

Daarbij heeft de architect de adviezen van de gebruikers goed meegenomen, en is een waardevolle samenwerking onderling en wederzijds respect zichtbaar. Via halftransparante kopgevels en zijstroken valt daglicht in de loods, die daarmee ook een poëtische kwaliteit heeft gekregen. De route om "aan boord" van dit gebouw te komen, via een trekvlot, versterkt de kracht en eenvoud van het ontwerp. De jury was aangenaam verrast dat dit project tot op de millimeter gedetailleerd is. Ondanks een zekere bescheidenheid ligt hier een brutalistisch, postmodern en functioneel infrastructuurwerk. Al met al een mooi en bijzonder project.

NYMA watertoren

De herbestemming van de NYMA Watertoren was een architectonische puzzel. De achthoekige plattegrond met één onregelmatige zijde maakt dit bouwwerk constructief en ruimtelijk tot een complexe opgave. Het ontwerpsteam heeft die met grote vakkundigheid opgelost. De nieuwe buitentrap die precies aansluit op de ritmiek van de verdiepingvakken is daarvan een sprekend voorbeeld; het is het soort detail dat laat zien dat de ontwerpers volledig grip hadden op wat ze deden. De duurzame materiaalkeuze in het interieur onderstreept die zorgvuldigheid.

De jury ziet tegelijkertijd een spanning tussen de kracht van het exterieur en de uitwerking van de binnenruimtes: die zijn wat minder karaktervol. De signatuur van de ontwerpers is het meest voelbaar op de bovenste verdieping, waar gebogen multiplex de onregelmatige geometrie van de toren omarmt. Dat levert een ruwheid en eigenheid op die de jury in andere verdiepingen (nog) miste. Maar dat het gelukt is om een toren met zo'n eigengereid karakter überhaupt succesvol te herbestemmen, verdient op zichzelf al bijzondere waardering.

Gebouw D

Gebouw D introduceert een ontwerphouding die de jury niet eerder zo consequent doorgevoerd zag: het gebouw wordt geaccepteerd zoals het is. Geen restauratie, geen transformatie naar de hedendaagse standaard, maar een bewuste keuze om de bestaande toestand te conserveren, met al zijn historische lagen, slijtage, en niet-uniformiteit. Ruïnearchitectuur (als dat al bestond) in de meest zuivere betekenis van het woord.

Wat dat oplevert is een gebouw dat zijn eigen historie zichtbaar houdt. Vele geschiedenissen en verhalen zijn afleesbaar in het materiaal; dat is de kracht van dit gebouw, die het ontwerpsteam heeft willen bewaren. Kosten noch moeite zijn gespaard om het doorleefde gebouw zo min als mogelijk te veranderen. Het is een paradoxale maar overtuigende strategie. Niet de schoonheid staat voorop, maar de ziel van het pand. Niet het uniforme, maar het eigenzinnige. De jury is blij dat de investeerder de ruimte heeft gegeven om deze spannende zoektocht te volgen.

De jury kijkt ook uit naar de ontwikkeling van het landschapsplan en de omgeving in de komende jaren. Daarbij is het interessant om te zien of deze strategie een vervolg kan krijgen, maar mag ook best het contrast gezocht worden met Gebouw D, zodat de eigenheid van dit project blijft opvallen.

Winnaars en eervolle vermeldingen

Na een eerste beraad, een bezoek aan alle locaties en een tweede beraad heeft de jury haar keuzes gemaakt. Die keuzes vroegen om een fundamentele afweging: beloon je hoge architectonische kwaliteit, een vernieuwende ontwerphouding, of een project dat met grote maatschappelijke urgentie een plek van betekenis heeft geschapen?

Doorslaggevend was de vraag of een project ook stad maakt. Front doet dat op overtuigende wijze. Het gebouw is de smaakmaker van een nieuw plein, geeft de stad een onmiskenbaar gezicht, levert zeer bijzondere woningen op en heeft de potentie van een blijvend monument.

Winnaar van de 10^e Architectuurprijs Nijmegen is geworden:

Front, MONADNOCK in opdracht van AM en VanWonen

De jury deelt daarnaast twee eervolle vermeldingen uit aan:

Gebouw D, Atelier Herbestemming in opdracht van Blik

Gebouw D verdient een eervolle vermelding omdat het de jury - en hopelijk ook een breder publiek - met andere ogen laat kijken naar wat er al aan gebouwen en materialen is. Hoe kun je daarop voortbouwen, terwijl je de geschiedenis en verhalen weer zichtbaar maakt? Het project biedt een waardevolle les: niet elke plek hoeft opgepoetst te worden om waarde te hebben. En dat vraagt ook om een nieuwe ontwerphouding.

Joachim en Anna, Oostwest en Buro Harro in opdracht van Stichting De Waalboog

Joachim en Anna verdient een eervolle vermelding omdat het project bewijst dat zelfs de meest complexe opgave - logistiek, landschappelijk, maatschappelijk - kan uitmonden in een plek die klopt op elk schaalniveau. Waar een verborgen landschappelijke kwaliteit is herontdekt en teruggegeven aan de stad, en waar tegelijkertijd mensen die daar bijzonder veel behoefte aan hebben, echt thuis kunnen zijn.